

ПРОЕКТНИЙ МЕТОД ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Годованець Наталія Іванівна

м.Ужгород

У статті розглядається загальна характеристика методу проектів при вивченні іноземної мови. Проектна форма роботи є однією з актуальних технологій, що дозволяє застосовувати накопичені знання з предмету. Результат, отриманий у ході роботи над проектом, студент може побачити, осмислити й використати в реальній практичній діяльності. У вивченні іноземної мови проектна методика розглядається як особлива форма організації комунікативно-пізнавальної діяльності; вона створює умови для спільної творчої роботи студентів.

Ключові слова: проектна методика, навчання, мовне середовище.

Актуальність теми дослідження. Історія методики навчання іноземних мов завжди була орієнтована на пошуки найбільш раціонального методу навчання. Вважається, що найдревнішим був натуральний метод, згідно з яким іноземна мова засвоювалась так, як дитина засвоює рідну мову - шляхом наслідування (імітації) готових зразків, багаторазового повторення їх та відтворення нового матеріалу по аналогії з вивченим. Кожен метод має власні йому позитивні та негативні сторони і за певних умов має свою об'єктивну цінність. Проте у всі часи методи, що використовувались в різних навчальних закладах, перебували в найбезпосереднішій залежності від соціального замовлення суспільства, яке впливало на мету і зміст навчання іноземних мов і навіть на вибір тієї чи іншої мови.

Метод проектів виник у 20-ті роки минулого століття в США. Науковим описом методу проектів займалися американські педагоги і філософи Д.Дьюї, У.Кілпатрик, Е.Коллінгс та ін. У вітчизняних періодичних виданнях друкувалися публікації О.Авраменка, В.Бербеця, Т.Бербець, А.Вдовиченко, А.Касперського, О.Коберника, В.Сидоренка, А.Терещука, Л.Хоменко, С.Ящука, які розкривають зміст і значення проектної діяльності в навчальному процесі.

Порівняльний аналіз історії становлення методу проектів показує, що підходи до розуміння його сутності вітчизняними й американськими педагогами були різними. Принципова відмінність полягала в тому, що вітчизняні педагоги основну цінність методу проектів бачили в розвитку соціально значущих якостей особистості (колективізм, суспільно-політична активність, працьовитість, наполегливість у досягненні мети та ін), а їх американські колеги робили акцент на виробленні індивідуального пристосувальної реакції школяра на ситуацію або середу. Цінність методу проектів, з точки зору американських педагогів, полягала в можливості індивідуалізації навчання за рахунок опори на суб'єктивний досвід і пізнавальні інтереси учнів [2, с.29-30].

Метою статті є характеристика проектного методу вивчення іноземної мови.

У педагогічному енциклопедичному словнику метод проектів описується як «система навчання, в якій знання та вміння учні набувають у процесі планування та виконання поступово ускладнюються практичних завдань - проектів». Автори стверджують, що, «історичний досвід апробації даного методу показує, що дана педагогічна технологія не повинна бути домінуючою, але повинна бути органічно вплетена в освітній процес на ряду з іншими методами і технологіями навчання та виховання» [7].

Також варто звернути увагу на розуміння методу проектів А.А.Хромовим як системи навчання, гнучкої моделі організації навчального процесу, орієнтованої на творчу самореалізацію особистості учнів, розвиток їх інтелектуальних та фізичних можливостей, вольових якостей і творчих здібностей в процесі створення нового продукту володіє об'єктивною ситуацією і суб'єктивною новизною, що має практичну значимість, під контролем вчителя [5].

Метод проектів є одним із активних методів проведення занять, який передбачає індивідуальну, парну чи групову діяльність тих, хто навчається, що забезпечує гарантоване досягнення

спланованого результату [3, с.209-211].

Широке застосування методу проектів підтверджується величезною різноманітністю типів проектів. Найбільш докладну типологію проектів пропонує Є.С.Полат. Вона виробить кілька класифікацій проектів за різними критеріями. Поділ проектів по змістовній області припускає монопроекти (в рамках одного навчального предмета) та міждисциплінарні проекти. За характером контактів проекти можуть бути внутрішніми (регіональними) і міжнародними. Кількість учасників у проекті також може варіюватися. У залежності від цього проекти діляться на особистісні та групові (парні). Найбільший інтерес представляє класифікація проектів з домінуючою в ході роботи діяльністю. Тут Є.С.Полат виділяє дослідні, творчі, ігрові, ознайомлювальні і прикладні проекти [9, с.71-76]. Таке розмаїття свідчить про відносну універсальності проектної методики в процесі навчання і величезному педагогічному потенціалі методу проектів.

У ході роботи над проектом студенти опановують різними вміннями і навичками комунікативної діяльності. Вони вчать працювати з текстами (виділяти головну думку, вести пошук потрібної інформації в іншомовному тексті), аналізувати та узагальнювати інформацію. У процесі створення проекту відбувається творчий процес генерації ідей, а також безпосереднє спілкування студентів з викладачем і один з одним на іноземній мові. Студенти опановують вміннями вести дискусію, слухати і чути співрозмовника, відстоювати свою точку зору.

Особливий інтерес представляють запропоновані Є.С.Полат міжнародні телекомунікаційні проекти, в яких за допомогою комп'ютерних телекомунікацій організується спільна проектна діяльність учнів-партнерів з різних країн. Винятковість їх використання у навчанні іноземної мови полягає у створенні мовного середовища і на її основі створення потреби у використанні іноземної мови на практиці. Учасники подібного проекту в реальності застосовують отримані знання і можуть оцінити всю важливість наявних навичок спілкування [8].

Н.Кочетурова виділяє наступні відмітні особливості проектів, призначених для навчання мови:

- використання мови в ситуаціях, максимально наближених до умов реального спілкування;
- акцент на самостійній роботі учнів (індивідуальної і групової);
- вибір теми, викликає великий інтерес для учнів і безпосередньо пов'язаної з умовами, в яких виконується проект;
- відбір мовного матеріалу, видів завдань і послідовності роботи відповідно до теми і метою проекту; наочне представлення результату [4].

Проектна діяльність вимагає від викладача вміння створити умови для розширення пізнавальних інтересів студентів і на цій базі надати їм можливості для самоосвіти в процесі практичного застосування знань. Викладач має бути генератором розвитку інтересів студентів, їх творчого потенціалу. Викладач у процесі керівництва проектом виконує такі ролі: ентузіаста, бо мотивує, підтримує, спрямовує роботу над проектом; спеціаліста, бо є носієм знань у декількох областях; керівника (особливо у питаннях планування часу, складання графіка, де зазначається термін, обсяг часу, відведеного на роботу над проектом); експерта, оскільки проводить чіткий аналіз результатів виконаної роботи та консультанта. Під час перевірки проекту, його оцінювання потрібно звертати увагу не тільки на використання мови, але і на ступінь творчості студента та оригінальності підходів під час виконання ним проекту [1, с. 28].

Організовуючи роботу над проектом, важливо дотримуватись кількох умов: а) тематика може бути пов'язана як з країною мови, що вивчається, так і з країною проживання; б) проблема формулюється так, щоб орієнтувати студентів на залучення фактів із суміжних галузей знань і різноманітних джерел інформації; в) необхідно залучити до роботи всіх студентів, запропонувавши кожному завдання з урахуванням рівня його мовної підготовки; г)

для того, щоб розбудити в студентах активну діяльність, їм потрібно запропонувати проблему цікаву і значущу.

У проектній методиці поряд з вербальними засобами вираження студенти широко використовують і інші ілюстративні прийоми: малюнки, колажі, плани, карти, схеми, анкетні таблиці, графіки та діаграми. Таким чином, розвиток комунікативних навичок надійно підкріплюється різноманітними засобами, що передають ту чи іншу інформацію.

У даній системі навчання широко використовується мимовільне запам'ятовування лексичних засобів та граматичних структур в ході вирішення проблемних завдань, стимулюється розвиток творчого мислення, уяви.

Навчання іноземній мові на основі проектів відбувається в чотири етапи: підготовчий, виконавчий, презентаційний та підсумковий. Відповідно, система вправ з навчання іноземної мови на основі проектно-методики реалізується в чотири етапи і містить такі групи вправ: на підготовчому етапі – для планування ходу проекту, для формування лексичних, граматичних, інтонаційних навичок мовлення; на виконавчому етапі – для розвитку вмінь аудіювання, читання, письма та говоріння, для організації пошуку письмової інформації, для навчання укладання анкети, для навчання планування і проведення інтерв'ю, для організації проведення опитування, для навчання написання доповіді; на презентаційному етапі – для навчання усної презентації проектів та для організації презентації проекту; на підсумковому етапі – для контролю сформованості мовленнєвих навичок говоріння, аудіювання, читання і письма та для оцінювання проектів.

Перевагами методу проектів є:

- розвиток навичок самоосвіти і самоконтролю;
- розвиток навичок групової діяльності;
- підвищення інформаційної культури – розвиток навичок по-

- шуку, збору, презентації інформації; підвищення мотивації;
- розвиток творчих здібностей;
- інтеграція різних предметів.

До недоліків проектно-діяльності можна віднести:

- проблему суб'єктивної оцінки творчої роботи;
- технічні накладки, які можуть вплинути як на процес роботи, так і на кінцевий результат [6, с. 18].

Проектний підхід сприяє посиленню індивідуалізації процесу навчання, пошуку оптимального поєднання теорії та практики, актуалізації наявних знань та умінь студентів. Для такого виду діяльності є характерним кооперативне чи групове навчання, за якого діє принцип "навчаючи – вчуся", бо у процесі цієї діяльності надбання кожного студента неодмінно стають надбанням усієї групи.

Метод проектів надає нові можливості вирішення складних методичних завдань. Для успішного впровадження проектів у навчальний процес необхідно урахування специфіки конкретної навчальної дисципліни та особливості кожного типу проектів.

За результатами роботи можна зробити наступні висновки: метод проектів як сучасна педагогічна технологія представляє собою спосіб організації педагогічного процесу, заснованого на взаємодії педагога і вихованців у ході поетапної практичної діяльності по досягненню намічених цілей і характеризується самостійністю учнів, опорою на особистісні потреби, особливості та досвід учнів, а також наявністю конкретних практичних результатів; використання методу проектів у навчанні іноземної мови передбачає врахування специфіки цього навчального предмета безпосередньо впливає на організацію проектно-діяльності, а саме: передбачає здебільшого групову проектну роботу з акцентуванням комунікативної сторони процесу, додаткову роботу з відбору мовного матеріалу і важливість представлення результатів.

Література та джерела

1. Гордєєва А.І. Як організувати поза аудиторну самостійну роботу студентів // Іноземні мови. – 2009. – №2. – С.24-28
2. Гребенникова О.А. Проектная деятельность как средство развития познавательных интересов старшеклассников: дис. ... канд. пед. наук 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / О.А.Гребенникова. – Великий Новгород, 2005. – 181с.
3. Жук О.Л. Педагогика: учеб.-метод. комплекс для студентов пед. специальностей / О. Л. Жук. – Мн.: БГУ, 2003. – 383 с.
4. Кочетурова М. Метод проектів у навчанні мови: теорія і практика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.itl.edu.nstu.ru/article4.php>
5. Метод проектів у шкільній освіті [Електронний ресурс] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: method.vladimir.Rcde.Ru/getblob.Asp?id=1100002960
6. Олійник І.П. Використання методу проектів на уроках англійської мови як один із шляхів формування комунікативної компетентності учня / І.П.Олійник. – Котівськ : Котівськ, 2012. – 21с.
7. Педагогічний Енциклопедичний Словник / Гол.ред. Б.М.Бім-Бад. – М.: Велика Російська енциклопедія, 2002. – 528с.
8. Полат, Є.С. Метод проектів на уроках іноземної мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://distant.ioso.ru/library/publication/iaproj.htm>
9. Полат Є.С. Нові педагогічні та інформаційні технології в системі освіти / Є.С.Полат. – М.: Видавничий центр «Академія», 2003. – 272 с.

В статье рассматривается общая характеристика метода проектов при изучении иностранного языка. Проектная форма работы является одной из актуальных технологий, что позволяет применять накопленные знания по предмету. Результат, полученный в ходе работы над проектом, студент может увидеть, осмыслить и использовать в реальной практической деятельности. В изучении иностранного языка проектная методика рассматривается как особая форма организации коммуникативно-познавательной деятельности; она создает условия для совместной творческой работы студентов.

Ключевые слова: проектная методика, обучение, языковая среда.

In article the general characteristic of a method of projects of foreign language learning has been considered. The project form of work is one of topical technologies, that allows to apply accumulated knowledge of the subject. The result received during the work on the project, the student can see, comprehend and use in real practical activities. In learning a foreign language project methods is considered as a special form of communicative and cognitive activities; it creates the conditions for joint creative work of students.

Key words: projected method, training, language environment.